

3. Katecheze – květen 2026

EXISTENCE BOHA – LÁSKY

Téma: POZNÁNÍ BOHA MOŽNÉ, AVŠAK OBTÍŽNÉ

Ačkoli má rozum přirozenou schopnost poznat Boha a ačkoli viditelný svět i touhy a stesky člověka ukazují moc a moudrost Stvořitele, přesto někteří lidé nedokážou uznat jeho existenci. Odkud se mohou brát obtíže při poznávání Boha? Nyní se tímto problémem budeme zabývat.

1. Jaké je učení církve o poznatelnosti Boha lidským rozumem?

Podle učení Prvního a Druhého vatikánského koncilu je lidský rozum schopen poznat Boha:

„Svatá Matka církev drží a učí, že přirozeným světlem lidského rozumu lze z vytvořených věcí s jistotou poznat Boha, počátek a cíl všech věcí“ (I. vatikánský koncil: DS 3004; srov. 3026; II. vatikánský koncil, konst. *Dei verbum*, 6). Bez této schopnosti by člověk nemohl přijmout Boží zjevení. Člověk tuto schopnost má, protože je stvořen „k obrazu Božímu“ (srov. Gn 1,27; KKC 36).

Církev učí totéž co sv. Pavel, který vysvětluje, že neviditelný Bůh může být poznán ze stvoření:

„*Neboť od stvoření světa jeho neviditelné vlastnosti – jeho věčná moc a božství – jsou poznatelné rozumem skrze jeho díla*“ (Řím 1,20).

Při poznávání Boha však člověk může zakoušet mnoho obtíží, proto je pro něj nutná pomoc Božího zjevení i ve vztahu k těm pravdám, které by mohl poznat pouze svým rozumem. „Z tohoto důvodu člověk potřebuje světlo Božího zjevení nejen tehdy, když jde o to, co přesahuje jeho chápání, ale také proto, aby i náboženské a mravní pravdy, které samy o sobě nejsou rozumu nedostupné, mohly být v současném stavu lidského rodu poznány všemi snadno, s úplnou jistotou a bez příměsi omylu“ (Pius XII., enc. *Humani generis*: DS 3876; srov. I. vatikánský koncil: DS 3005; II. vatikánský koncil, konst. *Dei verbum*, 6; sv. Tomáš Akvinský, *Summa theologiae*, I, 1, 1; KKC 38).

Obtíže v poznávání Boha mohou vyplývat z toho, že to, co se týká Boha, není smyslově poznatelné. Toto poznání mohou ztěžovat i samotní věřící, stejně jako připoutanost k hříchu a podléhání žádostivostem, které existují po prvotním hříchu (srov. Pius XII., enc. *Humani generis*: DS 3875; KKC 37).

2. V jakém smyslu může nepoznatelnost Boha našimi smysly ztěžovat poznání jeho existence?

Různé smyslové představy mohou ztěžovat rozumu poznání pravého Boha ze stvořených věcí, například mytologie o bozích nebo jiná náboženská přesvědčení. Další obtíž spočívá v tom, že Boha nevidíme svýma očima ani ho nedokážeme poznat jinými smysly. Někteří lidé proto vyvozují závěr: Bůh neexistuje, protože ho není vidět. Takové uvažování je ovšem chybné.

2. Jak mohou věřící ztěžovat druhým lidem poznání Boha a jeho existence?

„Jméno Boží je vaší vinou v posměchu mezi národy, jak stojí psáno.“ (Řím 2,24)

Další překážkou v poznávání existence Boha mohou být samotní věřící, kteří svým špatným příkladem ničí u druhých zájem o něj. Hříchy křesťanů, pokrytectví a nepoctivost mohou odrazovat od zájmu o Boha, který pak působí, jako by neměl žádný vliv na lidský život.

4. Proč může připoutanost k hříchu ztěžovat poznání Boha?

Obtíže v poznávání Boha mohou mít svůj zdroj také v nitru člověka, v připoutanosti k hříchu, kterého se nechce vzdát. Spasitel spojil možnost „vidět“ Boha – tedy ho poznat – s čistotou srdce:

„Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha“ (Mt 5,8).

Neochota změnit svůj život se může projevat útoky proti náboženství nebo hledáním argumentů zdánlivě popírajících existenci Boha apod. Děje se tak proto, že člověk v existenci Boha vidí ohrožení pro svůj současný nemorální způsob života. Uznání existence Boha by ho totiž přimělo k radikální změně jednání. Spáchané hříchy však nepovedou k odmítnutí existence Boha, pokud jich člověk lituje, upřímně touží změnit svůj život a s pokorou pohlíží na sebe, na druhé lidi i na svět.